

ผลของโปรแกรมการเรียนรู้โดยสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงมะเร็งตับท่อน้ำดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองข่า
อำเภอปทุมราชวงศา

นางสาวศศิธร ยานินพันธ์

รพ.สต.หนองข่า

โรคมะเร็งส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยที่สามารถป้องกันได้ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของแต่ละบุคคล และการสร้างการรับรู้ความเชื่อทางด้านพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายจะลดอัตราการเกิดโรคมะเร็งโดยเฉพาะโรคมะเร็งที่มีอัตราอุบัติการณ์สูง เช่น มะเร็งตับ มะเร็งท่อน้ำดี มะเร็งปากมดลูก วิทยานิพนธ์นี้ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้โดยสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงมะเร็งตับท่อน้ำดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองข่า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-experimental research) ขั้นตอนในการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีกระบวนการดำเนินการในลักษณะเป็นขั้นๆ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Action) การตรวจสอบ (check) และการแก้ไขปรับปรุง (Action) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นกลุ่มเสี่ยงโรคมะเร็งตับท่อน้ำดี ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม โครงการกำจัดพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ระยะเวลาศึกษา ตุลาคม 2561 ถึง ธันวาคม 2561 จำนวน 40 คนโดยใช้เกณฑ์คัดเข้าและจากการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) วิเคราะห์ข้อมูล คือใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Study) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงมะเร็งตับท่อน้ำดี โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรมด้วยสถิติ dependent t – test

ผลการศึกษาพบว่า ผลของโปรแกรมการเรียนรู้โดยสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงมะเร็งตับท่อน้ำดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองข่า ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค 2) การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรค 3) การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันและรักษาโรค 4) การรับรู้อุปสรรค และ 5) การปฏิบัติตัวพฤติกรรมเพื่อการป้องกันโรค ทำให้พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.05$ การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรคหลังการทดลองไม่แตกต่างกว่ากัน $P > 0.05$ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันและรักษาโรคหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.05$ การรับรู้อุปสรรคหลังการทดลองไม่แตกต่างกว่ากัน $p > 0.05$ การปฏิบัติตัวเพื่อการป้องกันโรคหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน $p > 0.05$

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานผลของโปรแกรมการเรียนรู้โดยสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงมะเร็งตับท่อน้ำดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองข่า คือ การได้รับความร่วมมือในทุกขั้นตอนของกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มทดลองในครั้งนี้

คำสำคัญ : ผลของโปรแกรมการเรียนรู้, สื่อวีดิทัศน์, แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ, รูปแบบดำเนินงาน